

Guldskat

Trommeslagerens kone gik i kirke, hun så det nye alter med malede billeder og udkårne engle. De var så smukke, både de på lærredet i farver og glorie og de der var udkåret i træ, dertil malede og forgyldte. Håret strålede som guld og solskin, dejligt at se, men Guds solskin var dog endnu mere dejligt, det skinnede klarere, rødere mellem de mørke træer når solen gik ned. Dejligt at se ind i Guds åsyn! Og hun så ind i den røde sol, og hun tænkte så inderligt derved, tænkte på den lille storke skulle bringe, og trommeslagerens kone var så glad derved, hun så, og hun så, og hun ønskede at barnet måtte få glans herfra, i det mindste ligne en af de strålende engle på altertavlen.

Og da hun nu virkelig holdt i sine arme sit lille barn og løftede det op mod faren, da var det at se som en af englene i kirken, håret som guld, skæret af den synkende sol var lagt deri.

»Min guldskat, min rigdom, mit solskinsvejr!« sagde moren og kyssede de strålende lokker, og det klang som musik og sang i trommeslagerens stue. Der var glæde, liv og røre. Trommeslageren slog en hvirvel, en glædeshvirvel. Trommen gik, brandtrommen gik:

»Røde hår! Ungen har røde hår! Tro trommeskindet og ikke hvad din mor siger! Trommelom! Trommelom!«

Og byen talte som brandtrommen talte.

Drengen kom i kirke, drengen blev døbt. Der var ikke noget at sige på navnet, Peter blev han kaldt. Hele byen, trommen med, kaldte ham Peter, trommeslagerens dreng med de røde hår, men hans mor kyssede ham på hans røde hår og kaldte ham Guldskat.

I hulvejen ind i den lerede skrænt havde så mangen én ridset sit navn for at mindes.

»Berømmelse,« sagde trommeslageren, »det er altid noget!« og så ridsede han også sit navn og sin lille søns.

Og svalerne kom, de havde på deres lange rejser set varigere skrift hugget i klippens side, i templets væg i Hindostan: Store bedrifter af mægtige konger, udødelige navne så gamle at nu ingen kunne læse eller nævne dem.

Navneværdi! Berømmelighed!

I hulvejen byggede jordsvalerne. De borede sig huller i skrænten, regn og rusk smuldrede og skyllede bort navnene, også trommeslagerens og hans lille søns.

»Peters blev dog stående halvandet år!« sagde faren.

»Narre!« tænkte brandtrommen, men den sagde kun: »Dum, dum, dum! Dummelom!«

Det var en dreng fuld af liv og lyst: »Trommeslagerens søn med de røde hår.« En dejlig røst havde han, synge kunne han, og synge gjorde han, som fuglen i skoven. Der var melodi og dog ingen melodi.

»Han bør blive kordreng,« sagde moren, »synge i kirken, stå der under de dejlige, forgyldte engle som han ligner.«

»Ildkat!« sagde de vittige hoveder i byen. Trommen hørte det af nabokonerne.

»Gå ikke hjem, Peter!« råbte gadedrengene. »Sover du på kvisten, så er der ild i øverste etage, og så går brandtrommen!«

»Tag eder i agt for trommestikkerne!« sagde Peter, og ihvor lille han var, gik han frejdig på og drev sin næve lige ind i maven på den nærmeste så benene gik fra samme, og de andre tog benene med sig, deres egne ben.

Stadsmusikanten var så fornem og fin, han var søn af en kongelig sølvpop. Han syntes om Peter, tog ham timevis hjem, gav ham violin og lærte ham at spille. Det var som det lå drengen i fingrene, han ville blive mere end trommeslager, han ville blive stadsmusikant.

»Soldat vil jeg være!« sagde Peter, for han var endnu en ganske lille fyr og syntes at det var det yndigste i verden at bære gevær og at kunne gå således: »En, to! En, to!« og at bære uniform og sabel.

»Du skal lære at lystre trommeskindet! Trommelom! Kom, kom!« sagde trommen.

»Ja, når han kunne marchere op til general!« sagde faren, »men så må der være krig!«

»Gud fri os fra den!« sagde mor.

»Vi har ikke noget at miste!« sagde far.

»Ja, vi har da min dreng!« sagde hun.

»Men når han nu kommer hjem som general!« sagde far.

»Uden arme og ben!« sagde mor, »nej, må jeg beholde min Guldskat hel!«

»Trom! Trom! Trom!« brandtrommen gik, alle trommerne gik. Der var krig. Soldaterne drog af sted, og trommeslagerens dreng fulgte med: »Rødtop! Guldskat!« moren græd, faren så ham i tankerne »berømmelig«, stadsmusikanten mente han burde ikke gå i krigen, men blive ved hjemmemusikken.

»Rødtop!« sagde soldaterne, og Peter lo, men sagde en og anden: »Rævepels!« da bed han munden sammen, så frem i den vide verden. Det skældsord kom ham ikke ved.

Flink var drengen, sindet frejdigt, humøret godt, og det er den bedste feltflaske, sagde de gamle kammerater.

I regn og rusk, gennemblødt til skindet, måtte han under åben himmel ligge ude mangan nat, men humøret blev hos ham, trommestikkerne slog: »Trommelom! Alle mand op!« Jo, han var til visse født trommeslager.

Det var en slagdag, solen var endnu ikke oppe, men morgen var det: Luften kold, kampen hed, der var tåge i luften, men mere damp af krudtet. Kuglerne og granaterne fløj hen over hovederne og ind i hovederne, i krop og lemmer, men fremad gik det. En og anden sank i knæ, blodig i tindingen, kridhvid i ansigtet. Den lille trommeslager havde endnu sin sunde kulør, ham var ingen men sket. Han så med nok så fornøjet et ansigt på regimentshunden der sprang foran ham, rigtig glad, som var det løjer det hele, som slog kuglerne ned kun for at lege med den.

»March! Fremad, march!« var kommandoordene, sat ud for tromme. Og de ord var ikke at tage tilbage, men de kan tages tilbage, og der kan være stor forstand deri, og nu blev der sagt: »Tilbage!« og så slog den lille trommeslager: »March! Fremad!« Han forstod at det var ordren, og soldaterne lød trommeskindet. Det var gode trommeslag, de gav sejrslag for dem som var i færd med at vige.

Liv og lemmer gik i det slag. Granaten river kødet af i blodige stykker, granaten tænder ild i halmbunken hvor den sårede har slæbt sig hen for at ligge forladt i mange timer, forladt måske i dette liv. Det hjælper ikke at tænke derpå! Og dog tænker man derpå, selv langt derfra i den fredsomme by, der tænkte trommeslageren og hans kone derpå: Peter var jo i krigen.

»Nu er jeg ked af det klynk!« sagde brandtrommen.

Det var slagdag, solen var endnu ikke oppe, men morgen var det. Trommeslageren og hans kone sov, det havde de ikke næsten hele natten. Sønnen havde de talt om, han var jo derude

– »under Guds hånd«. Og far drømte at krigen var endt, at soldaterne kom hjem, og Peter havde sølvkorset på brystet. Men mor drømte at hun trådte ind i kirken, så på de maledede billeder og de udskårne engle med de forgyldte hår, og hendes egen kære dreng, hendes hjertes guldskat, stod i hvide klæder midt imellem englene og sang så dejligt som vist kun englene kan synge, og med dem løftede han sig i solskinnet og nikkede så kærligt til sin mor. »Min Guldskat!« råbte hun og vågnede i det samme. »Nu har Vorherre taget ham!« sagde hun, foldede sine hænder, hældede hovedet hen imod det kattuns sengeomhæng og græd. »Hvor hviler han nu, mellem de mange i den store grav de graver for de døde? Måske i det dybe mosevand! Ingen ved hans grav! Intet Gudsord læses over den!« Og fadervor gik lydløst over hendes læber, hovedet bøjede sig, hun var så træt, fik et blund.

Dagene farer hen, i livet og i drømmene!

Det var mod aften, en regnbue løftede sig hen over valpladsen, den berørte skovens side og den dybe mose. Der er sagt og gemt i folketro: Hvor regnbuen rører jorden, ligger en skat begravet, en guldskat. Også her lå en, ingen tænkte på den lille trommeslager uden hans mor, og derfor drømte hun det.

Og dagene farer hen, i livet og i drømmene!

Ikke et hår var krummet på hans hoved, ikke et guldhår. »Trammeram, trammeram, det er ham! Det er ham!« kunne trommen have sagt, og hans mor sunget havde hun set eller drømt det.

Med sang og hurra, med sejrens grønt gik det hjemad da krig var endt, da fred var sluttet. Regimentshunden sprang foran i store kredse ligesom for at gøre sig vejen tre gange så lang som den var.

Og uger gik og dage med, og Peter trådte ind i forældrenes stue. Han var så brun som en vildmand, hans øjne så klare, hans ansigt strålede som solens skin. Og moren holdt ham i sine arme, kysede hans mund, hans øjne, hans røde hår. Hun havde igen sin dreng. Han havde ikke sølvkors på brystet, som far havde drømt, men han havde hele lemmer, som mor ikke havde drømt. Og der var en glæde, de lo og de græd. Og Peter omfavnede den gamle brandtromme:

»Der står endnu det gamle skrog!« sagde han. Og far slog en hvirvel på den.

»Det er ligesom her var stor ildebrand!« sagde brandtrommen. »Ild i taget, ild i hjerterne, Guldskat! Skrat, skrat, skrat!«

Og så? Ja, hvad så? Spørg kun stadsmusikanten.

»Peter gror helt ud over trommen,« sagde han, »Peter bliver større end jeg!« og han var dog søn af en kongelig sølvpop. Men alt hvad *han* havde lært i et helt liv, lærte Peter i et halvt år. Der var noget ved ham, så frejdigt, så inderligt godt. Øjnene skinnede og håret skinnede – det kan ikke nægtes.

»Han skulle lade sit hår farve!« sagde nabomor. »Det lykkedes dejligt for politibetjentens datter! Og hun blev forlovet.«

»Men håret blev jo straks efter grønt som andemad og må altid farves op!«

»Det har hun råd til!« sagde nabomor, »og det har også Peter. Han kommer i de fornemste huse, selv til borgmesterens, lærer frøken Lotte klaverspil.«

Spille kunne han! Ja, spille lige ud af sit hjerte det dejligste stykke der endnu ikke havde været skrevet på noget nodeblad. Han spillede i de lyse nætter og i de mørke med. Det var ikke til at holde ud, sagde naboerne og brandtrommen.

Han spillede så tankerne løftede sig, og der boblede store fremtidsplaner: berømmelighed! Og borgmesterens Lotte sad ved klaveret. Hendes fine fingre dansede hen over tangenterne så det klang lige ind i Peters hjerte. Det var som om det blev ham alt for stort, og ikke hændte det én gang, men mange gange, og så greb han en dag om de fine fingre og den smukt formede hånd, og han kyssede på den og så hende ind i hendes store, brune øjne; Vorherre ved hvad han sagde, vi andre har lov til at gætte det. Lotte blev rød over hals og skulder, ikke et ord svarede hun – der kom just fremmede i stuen, etatsrådets søn der havde høj, blank pande helt bagover om i nakken. Og Peter sad længe hos dem, og Lotte så mildest til ham. Om aftenen hjemme talte han om den vide verden og om den guldskat der for ham lå i violinen.

Berømmelighed!

»Tummelum, tummelum, tummelumsk!« sagde brandtrommen. »Nu er det rent galt med Peter! Der er husild, tror jeg.«

Mor gik på torvet næste dag.

»Ved du nyt, Peter?« sagde hun da hun kom tilbage, »dejligt nyt! Borgmesterens Lotte er blevet forlovet med etatsrådets søn, det skete i aftes!«

»Nej!« sagde Peter og sprang op fra stolen. Men mor sagde jo. Hun havde det fra barberens kone, og hendes mand havde det igen lige ud af borgmesterens egen mund.

Og Peter blev bleg som et lig, og han satte sig ned igen.

»Herregud, hvordan har du det?« sagde moren.

»Godt! Godt! Lad mig bare være!« sagde han, og tårerne løb ham ned over kinderne.

»Mit søde barn! Min Guldskat!« sagde moren og græd, men brandtrommen sang, indad, ikke udad:

»Lotte ist tot! Lotte ist tot!« Ja nu er den vise ude!«

Visen var ikke ude, den havde endnu tilbage mange vers, lange vers, de allerdejlige, en livsens guldskat.

»Hun fjanter om og skaber sig!« sagde nabomor. »Alverden skal læse brevene hun får fra hendes guldskat, høre hvad aviserne siger om ham og hans violin. Penge sender han hende, det kan hun trænge til nu hun sidder enke!«

»Han spiller for kejsere og konger!« sagde stadsmusikanten. »Det faldt ikke i min lod, men han er min elev og glemmer ikke sin gamle lærer.«

»Far drømte såmænd,« sagde mor, »at Peter kom hjem fra krigen med sølvkors på brystet, han fik det ikke i krigen, der er det nok sværere at få! Nu har han ridderkors. Det skulle far have oplevet!«

»Berømt!« sagde brandtrommen, og fødebyen sagde det med: Trommeslagerens søn, Peter med det røde hår, Peter de havde set som lille med træsko på, set som trommeslager og spille op til dans, *berømt!*

»Han spillede for os før han spillede for kongerne!« sagde borgmesterens frue. »Han var dengang rent henne i Lotte. Han så altid højt op. Dengang var det næsvist og fabelagtigt. Min egen mand lo da han hørte om det pjank. Nu er Lotte etatsrådinde!«

Der var lagt en guldskat i hjerte og sjæl hos det fattige barn der som lille trommeslager slog »march, fremad!« sejrsslæg for dem der var i færd med at vige. Der lå i hans bryst en guldskat, tonernes væld. Det brusede fra violinen som var der et helt orgel derinde, som dansede hen ad strengene alle en sommernats alfer. Man hørte droslens slag og menneskets fuldklare

stemme, derfor ragede det til henrivelse gennem hjerterne og bar hans navn gennem landene. Der var stor ildebrand, begejstringens ildebrand.

»Og så er han så dejlig!« sagde de unge damer, de gamle med, ja, den ældste anskaffede sig et album for berømte hårlokker bare for at kunne udbede sig en lok af den unge violinspillers rige, dejlige hårvækst, en skat, en guldskat.

Og ind i trommeslagerens fattige stue trådte sønnen, fin som en prins, lykkeligere end en konge. Øjnene var så klare, ansigtet som solskin. Og han holdt sin mor i sine arme, og hun kyssede hans varme mund og græd så lyksalig som man græder i glæde. Og han nikkede til hvert gammelt møbel i stuen, til dragkisten med dens tekopper og blomsterglas, han nikkede til slagbænken hvori han havde sovet som lille. Men den gamle brandtromme tog han frem midt på gulvet, og han sagde både til mor og til trommen:

»Far ville i dag have slået en hvirvel. Nu må jeg gøre det!« Og han slog på trommen et helt tordenvejr, og den følte sig så bæret derved at den revnede i trommeskindet.

»Han slår en dejlig næve!« sagde trommen. »Nu har jeg da, for altid, en erindring om ham! Jeg venter at også mutter revner af glæde over sin Guldskat!«

Det er historien om Guldskat.